

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки, молоді та спорту Запорізької області
Відділ освіти, молоді та спорту Веселівської РДА

Курсова робота

На тему: «Озеленення загальноосвітньої шкільної ділянки як фактор
естетичного, розумового, духовного, трудового та фізичного виховання
дітей та підлітків»

Виконав:
Директор КЗ «Веселівська
ЗОШ І-ІІІ ст. № 1»
Олешко М.П.

Веселе
2014

Вступ

Актуальність теми: ми являємось свідками зростання впливу техногенного, інформаційного процесу на дітей та дорослих і вони все більше відмежовуються від природи стінами домівки, своєї кімнати, де більшість підпадається в полон телебачення та люб'язного Інтернету. Згідно опитування в нашій школі, в лютому 2014 року, учні 7-11 класів, в середньому за добу проводять більше 3-х годин за комп'ютером. Ускладнюється шкільна програма, життя сучасної людини стало занадто напруженим. Нервові стреси, фізичні та розумові навантаження стали буденним явищем. Перенапруга і перевтома виникають скрізь: в школі, вдома, на вулицях.

Споглядання рослин та їхнього квітування, неповторної, досконалої та витонченої краси, усуває стресовий стан, нервові перенапруження, заспокоює душу. А випромінювання квітками й зеленим листям пахощів, легких іонів, що виділяються ними, не лише приємні для людини, вони оздоровлюють організм, впливають на її бадьорість, енергію, підвищують м'язовий тонус, поліпшують настрій. Учені довели, що рослини впливають на органи почуття людини, підвищують період високої творчої активності, зберігають і підтримують організм в оптимальному стані.

Квіти дарують нам не тільки красу, яскравість барв, духмяні пахощі, а й саму радість життя. Адже всі знають, що гарний настрій – запорука здоров'я.

А якщо чудові рослини, вирощені своїми руками, разом з однокласниками, друзями, то з'являється і гордість, задоволення від корисних, прекрасних результатів своєї праці, а також знання, практичні навички, життєвий досвід. Проходять роки, а випускники, які приходять до школи, із радістю споглядають на створене ними диво.

Робота складається із вступу, 11 розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків (фото).

Практичне значення одержаних результатів: робота може бути використана директорами шкіл, завідувачами дитячих садків, пересічними громадянами з метою упорядкування і озеленення території, вчителями біології для підготовки та проведення уроків ботаніки та біології у загальноосвітніх школах, практичних занять.

На прикладі курсової роботи я хотів запропонувати не тільки варіанти, технології озеленення й благоустрою пришкольної території, а й вказати на позитивні навчально-виховні, психологічні наслідки здійсненого проекту.

Об'єкт благоустрою – територія школи КЗ «Веселівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1», загальною площею 2,5 га, яка знаходиться в смт Веселе, Запорізької області. В школі навчається 355 учнів, навчально-виховний процес здійснюють 33 вчителі.

На території школи знаходиться двоповерховий основний корпус школи, та два одноповерхові навчальні приміщення, збудовані в 1875 р. та в

1927 році. Крім того є два спортивних майданчика, майданчик з пляжного волейболу, складські приміщення, котельня (рис. А.1).

Одним із вирішальних факторів благоустрою є природно-кліматичні. Надзвичайно посушливе літо, з високою температурою, яке в останні роки 4 роки збільшило свої межі – в 2011 році літо розпочалося 16 травня, 2012 – з 10 травня, а в 2013 р. – з 6 травня встановилась стійка літня спека, зумовили необхідність вирішення першочергового завдання, без якого неможливо було розпочати проект – організацію регулярного поливу. В умовах дефіциту питної води, в селищі заборонено використання її для поливу. Але, на щастя, на території школи знаходиться колодязь ще дореволюційних часів, який ми почистили й використовуємо для поливу.

У своєму проекті я намагався використати досвід озеленення інших навчальних закладів, приватних фірм й осіб, рекомендації спеціальної літератури з обласної бібліотеки ім. Горького, МДПУ, мережі Інтернету. Вагомим аргументом в підборі рослин була фінансова обмеженість моїх бажань, а тому всі зусилля були спрямовані на пошук майбутніх друзів й фанатів цієї справи. Робота над проектом дійсно різко розширила вже сформоване коло знайомих. Як з'ясувалось, всі, хто займається квітникарством надзвичайно чуйні, добропорядні люди, готові поділитися останнім.

Я висловлюю щирю подяку колективу КЗ «ЗОЦЕНТУМ», директору запорізької дитячої залізниці Козак Р.О., агробіологічній станції МДПУ, «Зеленгоспам» м. Запоріжжя, випускникам, друзям із Криму, підприємцям м. Мелітополя, Малобілозерській гімназії «Дивосвіт», підприємцям с. Балки, Фруктове, Кирпичне, рідного Веселівського району, учням, батькам, сусідам за надання всебічної необхідної допомоги посадковим та будівельним матеріалом.

На нашій Веселівщині є два підприємця: Васьковський А.Ф. та Жигулін М.В., які створили справжнє диво – заклали кілька років тому паркові зони на 2-2,5 га за допомогою фахівців – професіоналів й залюбки надали консультацію та посадковий матеріал. На невеликій прибудинковій території пенсіонер Моїсеєнко Н.І. вирощує більше трьох тисяч видів рослин: більше 120 видів тюльпанів, крокусів, гіацинтів, та багато інших рослин. Підписує чудову літературу й посадковий матеріал. Ділиться своїм досвідом й рослинами, охоче приймає учнівські екскурсії. Завдяки таким ентузіастам й стала можливою реалізація цього проекту.

Незважаючи на складнощі життя, в нашому селищі збільшується кількість людей, які все більше місця відводять для озеленення своєї присадибної території, своїх кімнат. Збільшується кількість бажаючих придбати посадковий матеріал, якого в інших ще немає. Таким чином люди інтуїтивно захищають своє психічне здоров'я від агресії навколишнього світу. Саме бажання вберегти дітей від зростаючих негативних впливів, прагнення створити умови для зближення дітей та природи через озеленення шкільної ділянки, набуття ними теоретичних знань та практичних навичків стало метою здійснення цього проекту. Проекту, в якому задіяні всі члени

колективу закладу: учні, вчителі, техперсонал, працівники, кухарі, охоронники, а також батьки, сусіди, випускники різних років, громадськість селища, підприємці й закохані в квітникарство, садівництво.

Планування озеленення пришкольньої території

Проектування загальношкільної ділянки – найвизначальний етап роботи, так як від цього залежить, як буде виглядати територія навчального закладу у майбутньому. Чи це буде хаотично набраний набір дерев, кущів, багаторічних квітів, чи будемо мати гарно впорядковану, з вишуканим смаком, присадибну ділянку. В ньому необхідно передбачити природно-кліматичні умови, естетичну привабливість, практичне застосування.

План озеленення школи включав основні об'єкти :

1. школку для вирощування саджанців
2. парник
3. сад
4. міні-сквери №1-3
5. газон
6. водоспад з водоймою
7. альпійські гірки № 1,2
8. клумби № 1-6
9. зелений клас

І Облаштування школки.

Вирішальне значення має визначення місця для школки та підготовка ґрунту. Місце в нашій школі визначили найоптимальне – вздовж внутрішнього двору П- подібної будівлі (рис. Б.1)

Ми підготували кілька місць для школки, але цей варіант став найвдалішим – з трьох сторін даху будівлі дощова вода концентрується саме тут, а напівтінь не дає так швидко випаровуватись (рис. Б.2).

Щоб забезпечити успіх, треба ретельно підготувати ґрунт. Для цього зняти 60 см ґрунту, зробити дренаж із збитої черепиці, цегли, гілок, змішати 30% якісного перегною з 30% землею та 20% дернової землі, 20% річкового піску. Ретельно перемішати й залити водою. Цю роботу треба виконати восени, щоб ґрунт за зиму ущільнився й не просідав. Рослини, які ми виростили й вирощуємо на школці: каштан, волоський, ведмежий горіхи, ліщина, липа, троянди, ялівець, верба, мальва, самшит, хризантеми, тис, жимолость, форзиція, кампсис, туя та інші (рис. Б.3, Б.4).

Догляд за рослинами зводиться до своєчасного прориву трави, обережного рихлення та поливу. Треба звернути увагу на те, що більшість саджанців липи, ліщини, ведмежого горіху можуть прорости тільки на другий рік. Тому треба дуже обережно здійснювати обробку ґрунту. Створені умови сприяли гарному приросту – на жовтень ми мали приріст 50-60 см,

тому частину рослин висадили на постійне місце вже восени. Треба зауважити, що під час висаджування обов'язково треба підв'язати саджанці, щоб жорстко зафіксувати кореневу систему.

II Облаштування парнику.

Місце для парнику визначили біля школки, тому всі умови: і зволоження, і підготовки ґрунту однакові (рис. В.1). Єдина різниця, що поверх дренажу необхідно покласти 20-30 см. прілого листя із перегноєм, щоб забезпечити тепло. Добре зарекомендувала себе агроволокниста плівка, яка водночас пропускає й розсіює воду під час дощу й не дає пошкоджувати саджанці, не дає випаровуватись воді під час поливу й забезпечує надходження повітря.

Технологія вирощування саджанців в парнику:

- а) насінням
- б) відводками
- в) черенкуванням

а) Вирощування насінням. Підготовка ґрунту здійснюється аналогічно як і в школці. Насіння квітів висівається із настанням теплої погоди, тому в різні роки терміни різні. В 2014 році тепла рання весна сприяла ранньому висіву квітів – в першій декаді квітня, тому в кінці квітня ми вже отримали дружні сходи. Висівання розсадою набагато вигідніше, так як легше контролювати вирощування, є можливість краще підготувати ґрунт, а потім формувати клумби.

Квіти для висіву насінням в парнику: чорнобривці, майори, портулак, мальва, петунія, гвоздика, пенісетум, ешольція каліфорнійська та інші. Перед висівом насіння замочуємо в «Рост – концентраті» згідно інструкції, після появи 3-х листочків збризкуємо ним же.

б) Вирощування відводками. Відводками вирощуємо форзицію, кампсис, жимолість. Для цього на нижніх гілках в місцях бруньок з нижньої сторони робимо надріз кори, присипаємо «Корневіном» й прикопуємо на глибину 8-10 см. Необхідно стежити за своєчасним поливом в місцях прикопки. Із нових пагонів залишаємо один, найбільш розвинений, інші видаляємо. Видалені пагони можна використовувати для розмноження черенками.

в) Вирощування черенкуванням – найпростіший спосіб отримання цінного посадкового матеріалу (рис. В.2). Адже, буваючи в різних місцях, можна, з дозволу господаря, відщипнути від рослини, яка вам сподобалась невеликі пагони й виростити такі культури на пришкольній ділянці. Технологія вирощування змістовно описана в спеціальній літературі, яку ми виписали із обласної бібліотеки ім. Горького, в ресурсах Інтернету. Але найбільшу допомогу надали практики – підприємці с. Фруктове, Кирпичне, Балки, які

випробували різні методи й строки вирощування й успішно на цьому ведуть бізнес.

Найкращими термінами для вирощування черенкуванням в нашій місцевості є середина травня, серпень-вересень.

Основні рослини для вирощування: самшит, ялівці, троянди, хризантеми, форзиція, цинерарія, тис, верба, кампсис, жимолість, смородина та інші. Краще брати для черенкування нижні гілки. Чим старша рослина, з якої зрізують черенки, тим гірше вони вкорінюються.

Для черенкування беруть пагін з «п'ятою», частину якої зрізують ножицями, очищують від листя, залишають два-три верхніх листочки, кінець пагона (2-3 см) обмакують в розчин фітогормону й висаджують в канавку 15-20 см, яку заповнюють сумішшю піску та торфу, з таким розрахунком, щоб над поверхнею залишалась 1/3 частини пагона. Парник накривають рамою із склом, обмазаним вапном або тонким білим полотном щоб захистити від сонячних променів. Найпростіше використовувати агроволокнисту плівку. Бажано для кращого укорінення збризкати листовою підкормкою. Укорінення відбувається через 35-40 днів, про що свідчить невеличкий приріст. Відстань між черенками 5-8 см., в залежності від виду рослин. Необхідно постійно підтримувати вологість, час від часу обережно розпушувати ґрунт.

III Облаштування хвойного масиву.

Для облаштування цього масиву використовують сосни різного віку. З метою ярусності крім сосен по периметру висаджені липи, горобина, ліщина, айва японська (хеномелес), кизил, барбарис, шипшина. Планується облаштувати місце для відпочинку із саморобними столами, пеньками, доріжками з пеньків, невеликою водоймою із лататтям (рис. Г.1).

IV Технологія вирощування розсади.

Для вирощування розсади квітів використовуються дерев'яні ящики 25 см х 90 см, які розставляються на підвіконнях коридорів школи (рис. Д.1, Д.2). В якості ґрунту використовується: торф універсальний 1/3 ч, дернова земля 1/3 частини, пергній в рівних частинах з річковим піском. Суміш ретельно перемішується й подрібнюється. Рослини висіваються рядками згідно норм та глибини висіву. Полив здійснюється «Росинкою», ящики накриваються склом. Після появи сходів скло прибирається.

Найкращі терміни висіву насіння на розсаду в нашій зоні – початок березня.

При появі 3-го листка пікіруємо, пересаджуємо в одноразові продірявлені стаканчики, які розміщуються в картонних коробках, й обробляємо листовою підкормкою «Рост-концентрат». На кінець квітня - початок травня отримуємо посадковий матеріал оптимального розміру (9-10 см), який після 3-4 денного закалювання (виносимо на 2-3 години на вулицю)

висаджуємо в заздалегідь підготовлений ґрунт. Відстань між рослинами залежить від їх розмірів.

Рослини які ми вирощуємо на розсаду: сальвія, алісум, агератум, тагетіс, целозія гребінчаста, пеніссетум, декоративна квасоля, портулак, чорнобривці, безсмертник, дельфініум, майори ,червона рута, та інші.

Найкращий термін висадки – настання стійкої теплої хмарної погоди (без загрози нічних заморозків) напередодні дощу, увечері. В суху, хмарну погоду, ввечері, між поливами бажано освіжаюче обприскування водою. Один раз на два тижні обприскуємо листовою підкормкою.

V Догляд за садом.

В 2011 році ми висадили саджанці яблуні, абрикосу, черешні, які нам подарували друзі школи. Крім того ми вирости 60 кущів ліщини, 20 із них посадили в саду, а інші – по території школи. Всього 90 дерев та кущів (рис. Е.1)

Перед посадкою внесли органіку (близько 16 т), восени переорали, весною заборонували. Після висаджування дерев, кущів, замульчували навколо них товстим шаром соняшникового лушпиння – з метою збереження вологи й удобрення. Ці засоби сприяли 100% приживляємості й гарному приросту (40-60 см), незважаючи на довготривалу засуху й високі температури. Збереженню вологи й захисту від суховіїв, на мій погляд, сприяли й посіви сорго в міжряддях, яке було використане для забезпечення школи віниками й мітлами. Під час підготовки ґрунту, висадження рослин й догляду за садом учні отримали повну інформацію й практичні навички щодо технології вирощування плодкових дерев. Наприклад, під час обрізки дерев, кожен учень перед цією операцією ґрунтовно пояснював значення обрізки й на конкретному дереві спочатку показував, як треба обрізати, і чому саме так, а потім наочно проводив обрізку. Учні із задоволенням виконували цю роботу так як їм цікаво це робити й вони розуміли, що ці знання й навички їм можуть знадобитися в подальшому житті. Робота на присадибній ділянці згуртовує учнів, активізує пізнавальний інтерес, виховує любов до праці. У них з'являється почуття гордості за себе, свій клас, школу. Більшість із них ділилися своїми враженнями з батьками, частина яких висловили задоволення від проведеної роботи (рис. Е.2)

Важливо після кожного дощу, або поливу розрихлити ґрунт навколо дерев, своєчасно видаляти поросль.

В міжряддях висіваємо сорго, часник, гарбузи.

VI Облаштування газону

Для отримання високоякісного газону необхідно виконати ряд умов.

Насіннєвий матеріал. До вибору насіннєвого матеріалу треба віднестися досить серйозно, щоб не втратити даремно час, кошти й проведenu роботу. Газонна трава отримується із кількох сортів рослин, які доповнюють один

одного, але інколи мають різну сухостійкість, морозостійкість, темпи росту. Тому для випробування 5 видів газонної трави була відведена ділянка. Найкращим посівним матеріалом, найбільш невибагливим для нашої місцевості, сходи якого витримали зимові холоди -18С, рівномірно росли й кущилися, невибагливі до дефіциту вологи, виявились зерноsumіші «Англійський газон», «Ліліпут», придбані у фірмових магазинах «Владіс», «Серп і молот» м. Запоріжжя. Саме ними в серпні 2009 року засіяли територію (рис. Ж.1)

Підготовка ґрунту.

Восени необхідно внести якісний перегній – сипець 10-15 кг на 1м², перекопати, заволочити, вирівняти поверхню. Газон виглядає ефектно, якщо його поверхня вирівняна. Для цього довгу драбину(можна брус, швелер) треба прив'язати вірьовками й тягнути по поверхні, виявляти ями й горбочки, які треба вирівнювати.

Протягом літа ґрунт знаходився під паром з метою розпушування, утримання вологи й ліквідації бур'янів –багаторічників.

Посів. Напередодні посіву треба ще раз перекопати ґрунт, дрібно заволочити, не залишаючи грудок землі. Посів буде більш рівномірний, якщо користуватись газонною сіялкою. Ми скористались саморобним маркером і сіяли вручну, з розрахунку 30-50 г насіння на 1м², глибина посіву – 2 мм. Граблями, зворотною стороною, вирівняли борозни. Найкращі терміни посіву - квітень, серпень, вересень, коли температура повітря 14-16С. Сходи з'являються через 7-20 днів.

Ущільнення посіву. Після вирівнювання ґрунту бажано прикатати поверхню катком, що сприяє концентрації випаровуваної вологи близько зони висіву. Для цього можна використати газовий балон, бідон із піском, водою.

Полив. До появи дружніх сходів ґрунт повинен залишатися вологим. Для цього необхідно постійно поливати, бажано крапельним поливом, або поверхневим поливом з насадкою «Туман», щоб не ворухити насіння з молодими корінцями.

Загальні правила. Протягом двох місяців після сходів необхідно утримуватись від ходіння по газону. Після появи дружніх сходів необхідно обробити орґано-мінеральною листовою підкормкою з метою кращого укорінення.

Не треба поспішати з першим скошуванням трави, так як коренева система ще слаба. Краще це зробити коли висота сходів буде 14-15 см. Ні в якому разі не треба допускати колосіння злаків, тому що після цього рослини відмирають.

Подальший догляд зводиться до регулярного скошування та поливу . Полив здійснюється після скошування, бажано у вечірній час. Органічних добрив, внесених при закладці газону вистачає на 6-7 років, після чого необхідно вносити мінеральну підкормку.

Об'єкти розміщені на нашому газоні.

В основу розміщення покладений класичний варіант облаштування в англійському стилі, з врахуванням власних можливостей та побажань. Основні об'єкти: альпійські гірки № 1,2, клумба прямокутна (очиток Еверса, целозія гребінчаста (рис. Ж.2)), міні-клумба – розарій (рис. Ж.3), клумба еліпсоподібна (сальвія, агератум, цинерарія (рис. Ж.4)), водоспад, водойма, дикий камінь (рис. Ж.5, Ж.6), валуни, доріжки із пеняків біля яких висаджені туї (рис. Ж.7), ялівець (рис. Ж.8), хости, кипарисовик (рис. Ж.9); солітер (окремо висаджена рослина, в нашому варіанті – юкка (рис. Ж.10), 2 контейнери із петунією (рис. Ж.11), портулаком, хризантеми шаровидні (рис. Ж.12), зелений клас (рис. Ж.13), тротуарна доріжка з насадженими обабіч хризантемами шаровидними, ліліями, нагідками (рис. Ж.14), старий клен з гніздом лелеки, обсаджений навколо плющем, 4 блакитні ялини, берези (рис. Ж.16), калина (рис. Ж.17). На газоні розміщені виготовлені із дерева 2 брічки з віслюками (рис. Ж.18), та олені з бетону (рис. Ж.19). Плануємо на великому камені розмістити ведмежа з бочонком меду поруч з вуликом - дуплянкою.

Під час планування газону враховувались вимоги: природно-кліматичні умови, можливість придбати та виростити самим посадковий матеріал, раціональність розміщення, естетичний вигляд. Всі об'єкти повинні розміщуватись таким чином, щоб кожен із них можна було бачити з будь-якої точки газону. Цим досягається і його об'ємність.

VII Облаштування водоспаду та водойми.

Підготовчі роботи. В основу майбутнього водоспаду з метою стійкості покладені каналаські залізобетонні плити (рис. 3.1).

На каналаські плити за допомогою автокрану покладені брили з граніту (рис. 3.2), а для оздоблення водойми використані, дикий камінь, валуни та галька (рис. 3.3). Водоспад спланований у вигляді кількох каскадів. Для очищення води й запобіганню її озеленення облаштовано природний фільтр – спеціальний резервуар з водою, який до половини засипаний спеціальним гравієм та керамзитом, на якому висаджено кілька видів декоративного комишу, за допомогою якого й, власне, відбувається фільтрація. Для надання естетичності задалегідь облаштовані ніші для квітів, а на вершині зроблений місцевим умільцем орел із бетону (рис. Ж.4).

Для водойми виритий трьохступінчастий котлован, покладено 10 см бетону, на нього покладена водонепроникна плівка і зверху 10 см бетону. Але з досвіду практиків можна обмежитись покладанням тільки плівки на ґрунт, так як є випадки, коли під час морозів бетон тріскається разом з плівкою.

Квіти, придбані для водоспаду: з південної, сонячної сторони: хоста, жимолость, петунія, пеннісетум, чабрець. Із північної: плющ, юка, папороть, суниця, м'ята, лапчатка.

Рослини, висаджені навколо водойми: хоста, суниця, каменеломка, декоративний очерет, ромашка, чабрець, манник, береза.

Вода для водоспаду та водойми подається з колодязю й циркулюється по двом колам через водоспад та фонтан.

З метою естетичності та збереженню рослин від пошкоджень встановлений невеличкий тин, на якому розміщені глечики.

На дні водойми та біля водоспаду насипано ракушняк з берегів Азовського моря. Вздовж водойми покладена доріжка із пеньків акації.

У водоймі стоїть чапля, виготовлена із дерева власними руками.

VIII Облаштування альпійських гірок

Гірка № 1

Альпійські гірки розташували 15 м одна від одної по краю газону по діагоналі. Якісно підготовлений ґрунт: 1/3 частини перегною, 1/3 – дернова земля із лісопосадки, 1/3 частини чорнозему із піском сприяв 100% приживляємості рослин. Дикий камінь розмістили по спіралі (Рис. К.1).

Підбір рослин здійснювався відповідно різних термінів вегетації, кольорової гамми, форми (рис. К.2.1 та К.2.2). Під низькорослу ялину, тую шарову, барбарис, юкку, ялівці, кизильник, тис, карликові троянди облаштовано дренаж. Відповідно різних термінів вегетації висаджені рослини: ранні проліски, крокуси, первоцвіт, карликові іриси, примула.

Найбільш невибагливі до поливу й спеки виявились: різнокольоровий портулак, ешольція каліфорнійська, санталіна, лобелія, ясколка, чабрець, суниця декоративна, молодило, різні види очіток. Між каменями добре себе почувають живучка, каменеломка, крушина ложковидна, плющ,

По периметру гірки висаджено калину, кизильник, бульдонеж, сосну. Біля підніжжя гірок розмістили різні види ірисів, волошки, хосту.

Гірка № 2

Для облаштування цієї гірки використана ярусність, перевага надана кущам та трав'янистим багаторічним рослинам (рис. К.3). Заднім, верхнім ярусом служать берези, середнім ярусом – кущі чорноплідної горобини, спіреї, кизилу, барабрису, гаультерії, різних видів туй. Айва японська висаджена разом із форзицією, так як квітнуть одночасно, тому в квітні гарно поєднується яскраво червоні квіти айви й жовті форзиції.

Передньою каймою гірки є насадження низькорослого синяка. На самій гірці висаджено тую шарову, 2 види ялівця, 2 кущі тиса, а також юкка, плющ, різні види очітків, каменеломка, лаванда, лобелія.

IX Облаштування клумб

Клумба №1 3 м x 30 м. між огорожею та тротуарною доріжкою. Понад огорожею школи посаджені кампсис, жимолость, декоративна квасоля, клематис, дівочий виноград, вздовж тротуарної доріжки посаджені квіти з різними строками цвітіння: лілії, піони, нагідки, хризантеми шарові. На самій клумбі висаджені берези, черемха, у вигляді трикутника висаджені троянди, крім того у формі зигзагу карликові іриси (фіолетові) поруч із жовтим

первоцвітом, острівки білих лілій, хризантем, волошок. Влітку із приміщення школи висаджуємо герань (рис. Л.1)

Клумба № 2 розміром - у вигляді трикутника. Основна площа – газонна трава «Ліліпут», на якій знаходиться великий гранітний камінь, з під якого росте ялівець козачий, обабіч граніту три берези, три туї. По периметру клумби висаджені хризантеми шарові. Біля каменю міні-клумба діаметром 2 м, в якій посаджено в центрі сальвію, обабіч агератум, цінерія та примула (рис. Л.2)

Сквер

Сосна, горобина, черемха, береза (рис. Л.3, Л.4)

Клумба № 3. основна площа - газонна трава, на якій висаджені туї, липа, між ними троянди. На ній розміщені камені, з під яких росте ялівець китайський. Східна частина огорожена картосіткою, вздовж якої висаджені плющ, виноград дівочий, жимолость, які відіграють роль живої огорожі. Крім того під огорожею висаджено барвінок (рис. Л.5).

Клумба № 4. (5м x 90м). розташована між проїзджою частиною (автомобільною дорогою) та тротуарною доріжкою. Вздовж дороги висаджені іриси, вздовж тротуарної доріжки – лілії. На самій клумбі посаджені каштани, оточені по діаметру 4 м ірисами. На клумбі висаджені однорічники: червона рута, майори, чорнобривці, петунія, ешольція каліфорнійська. Багаторічники: іриси, тюльпани, нарциси, півонія, хризантеми шарові. (рис. Л.6)

Найкращий вигляд мають клумби правильної геометричної форми, обсажені по периметру, вздовж дороги, іриси, а вздовж тротуарної доріжки – лілії, як задній фон, оскільки вони майже втричі вищі за іриси.

В самій клумбі тюльпани, нарциси, піони найкраще виглядають пасмами, а не рядами, або в роздріб. За таким принципом висаджуємо й більш пізні – майори, чорнобривці, червону руту, ешольцію каліфорнійську, льон, волошки, петунію.

Догляд за рослинами зводиться до регулярного поливу, прополці та розпушування ґрунту. Для безперервного цвітіння треба своєчасно видаляти суцвіття, які відцвілися, особливо це стосується троянд.

Х Облаштування «зеленого» класу.

Для облаштування «зеленого» класу вдало вибрана ділянка з північної сторони (всього 1,5 м.) від водоспаду та водойми (рис. Ж.13). Тому під час уроку чути як дзюркотить вода, видно як прилітають пити воду щиглики, синички, голуби, горобці та інші птахи. Туї, берези посаджені таким чином, щоб протягом учбового дня завжди був затінок.

Біля класу висаджені кущі: спірея, ексохорда, калина, гаультерія, жасмин, дерева: береза, туя, ялини. Функцію бордюру виконують насадження вічнозеленого самшита.

Площа під клас викладена залізобетонною плиткою. Матеріал для столів, лав, крісла використаний із тополя, розпиляного бензопилою навпіл. Дерево оброблено оліфою та покрито лаком по дереву. На двох столах вирізані й пофарбовані шахматні дошки. Шашки зроблені з гілок берези (світлі) та туї (темні), покриті безкольоровим лаком. Клас передбачений на 30 посадкових місць.

Клас використовується вчителями біології, рідного краю, природознавства, української літератури, членами туристичного та інших гуртків, будинком позашкільної роботи, табором літнього відпочинку дітей, під час ювілейних зустрічей випускників різних років, увечері – бабусями з онуками, більш пізній час – для закоханих.

XII Організація робіт по озелененню території

В школі створена ініціативна група в кількості 7 чоловік під головуванням директора школи. До неї ввійшли 3 вчителі біології, вчитель праці, вчитель початкових класів, завгосп, представниця техперсоналу.

Функції ініціативної групи:

1. посвітницько - агітаційна робота
2. виявлення й визначення ініціативних груп органів самоврядування в класах з метою залучення й організації учнів до цієї роботи
3. визначення порід дерев, видів рослин для озеленення, планування на перспективу
4. організація догляду за рослинами
5. Функції завгоспа: організація своєчасного поливу, скошування газонної трави, контроль за станом водоспаду, водойм, організація роботи техперсоналу, охоронців, працівників школи на ділянках під час канікул та за доглядом найбільш цінних видів рослин
6. організація суботників
7. поширення в учнівському та трудовому колективі «епідемії» захоплення озелененням. Залучення бажаючих озеленювати рідну школу, поповнювати посадковим матеріалом.

Вирішальна роль за посадкою та доглядом рослин належить органам самоврядування. Як показав досвід, найкращим варіантом є не залучення всього класу, а найбільш зацікавленої частини учнів (найоптимальна кількість 10-12 чол), як найбільш керованого колективу. Територія школи поділена на ділянки, які закріплені за класами. У кожної групи є керівник, який відповідає за дисципліну та якість проведеної роботи. Перед роботою учні проходять інструктаж з БЖ й кожен із них отримує конкретне завдання. В часи напруження залучаються учні на уроках праці.

Важливе значення має догляд за ранніми сходами рослин, особливо цінних видів. Треба взяти до уваги, що більшість дітей не займалися до цього квітникарством, не можуть навіть відрізнити дикорослі рослини від культурних. Тому важливо на початку робіт дохідливо пояснити, які

культури вони доглядають, повідомити про них цікаву інформацію, про те, яким чином вони дісталися.

В початковий період всі роботи по догляду за рослинами повинні бути під пильним контролем. Відносини між учнями, дорослими повинні бути максимально коректними, дружніми. В кінці роботи обов'язково необхідно підвести підсумки, вказати на важливість виконання справи, подякувати всім за участь.

Підсумки

1. Реалізація програми озеленення школи сприяє створенню атмосфери небайдужості в учнівському колективі. Адже в нашому сучасному ХХІ столітті основним людським лихом є культивування егоїзму, байдужості. Ми являємось свідками загальної апатії, втрати інтересу до знань і всього цікавого. Масштабна агресія з телеканалів, насаджування насильства, негативу спотворює психологію дітей. А спілкування з природою, однокласниками, задоволення від результатів своєї праці, корисна інформація, практичні навички й проста фізична праця повертає людині її природне призначення: творити добро, жити в гармонії з природою й оточенням, відкриває ті, замулені, засмічені цілющі джерела духовності, які очищують душу й тіло, наповнюють радістю й справжнім змістом наше життя.

2. Озеленення школи радикально змінило зовнішній вигляд прибудинкової території: газон, альпійські гірки, водоспад, водойми, фонтан, царство різноманітних квітів, затишні лавочки, зелений клас, насадження різних видів дерев, кущів стали привабливим не тільки для учнів та працівників школи. Майже кожного дня в любую пору року діти, колишні випускники школи, сусіди прогулюються територією школи, фотографуються. В теплу пору року учні, особливо малеча, приносять ковдри, іграшки й розважаються серед дивовижної краси. Ввечері прогулюються бабусі з онуками, а в більш пізній час милуються закохані. В школі з'явилась велика кількість друзів – батьків, сусідів, сторонніх людей, які пропонують посадковий матеріал, свої міркування щодо облаштування території. Два місцевих скульптори-аматори, які в райцентрі зваяли барельєф воїнам-афганцям, в парку - поляну казок, запропонували свої послуги. Їх ніхто не запрошував. Самі прийшли: «Ми бачили, що у вас тут іде якась реконструкція присадибної території – можна й ми внесемо свою частину в благоустрій.» Так з'явилися на газоні олені й орел над водоспадом. У охоронця школи з'явився талант зодчого й він змайстрував чаплю й лелек.

3. Створені умови для дослідницької роботи, дослідження технологій вирощування черенками, насінням різних порід дерев, кущів, квітів, догляду за рослинами (обрізка, полив тощо).

4. З'явився різноманітний природний матеріал для уроків природознавства, біології.

5. Пришкільна територія стала улюбленим місцем для табору денного перебування дітей.

6. Облаштування «зеленого» класу дало можливість проводити уроки на свіжому повітрі, що сприяє здоров'ю дітей та активізує пізнавальний інтерес.

7. Фізична, творча праця сприяє фізичному і інтелектуальному розвитку, одночасно учні набувають практичних навичок, необхідність дотримання БЖ.

8. Реалізація проекту сприяла консолідації співробітництва учнів, вчителів, батьків, небайдужих мешканців селища, створенні сприятливої психолого-емоційної атмосфери.

Використана література

1. Хессайон Д.Г. Все о цветах в вашем саду / Д.Г. Хессайон, пер. с англ. О.И. Романовой – М. : «Кладезь» , 1996 . – 160 с.
2. Хессайон Д.Г. Все о декоративных деревьях и кустарниках / Д.Г. Хессайон, пер. с англ. О.И. Романовой – М. : «Кладезь» , 1996 . – 128 с.
3. Хессайон Д.Г. Все о розах / Д.Г. Хессайон, пер. с англ. О.И. Романовой – М. : «Кладезь» , 1997 . – 144 с.
4. Хессайон Д.Г. Все об альпинарии и водоеме в саду / Д.Г. Хессайон, пер. с англ. О.И. Романовой – М. : «Кладезь» , 1997 . – 128 с.

ДОДАТОК А

Рис. А.1 – Двір школи та фасад першого корпусу

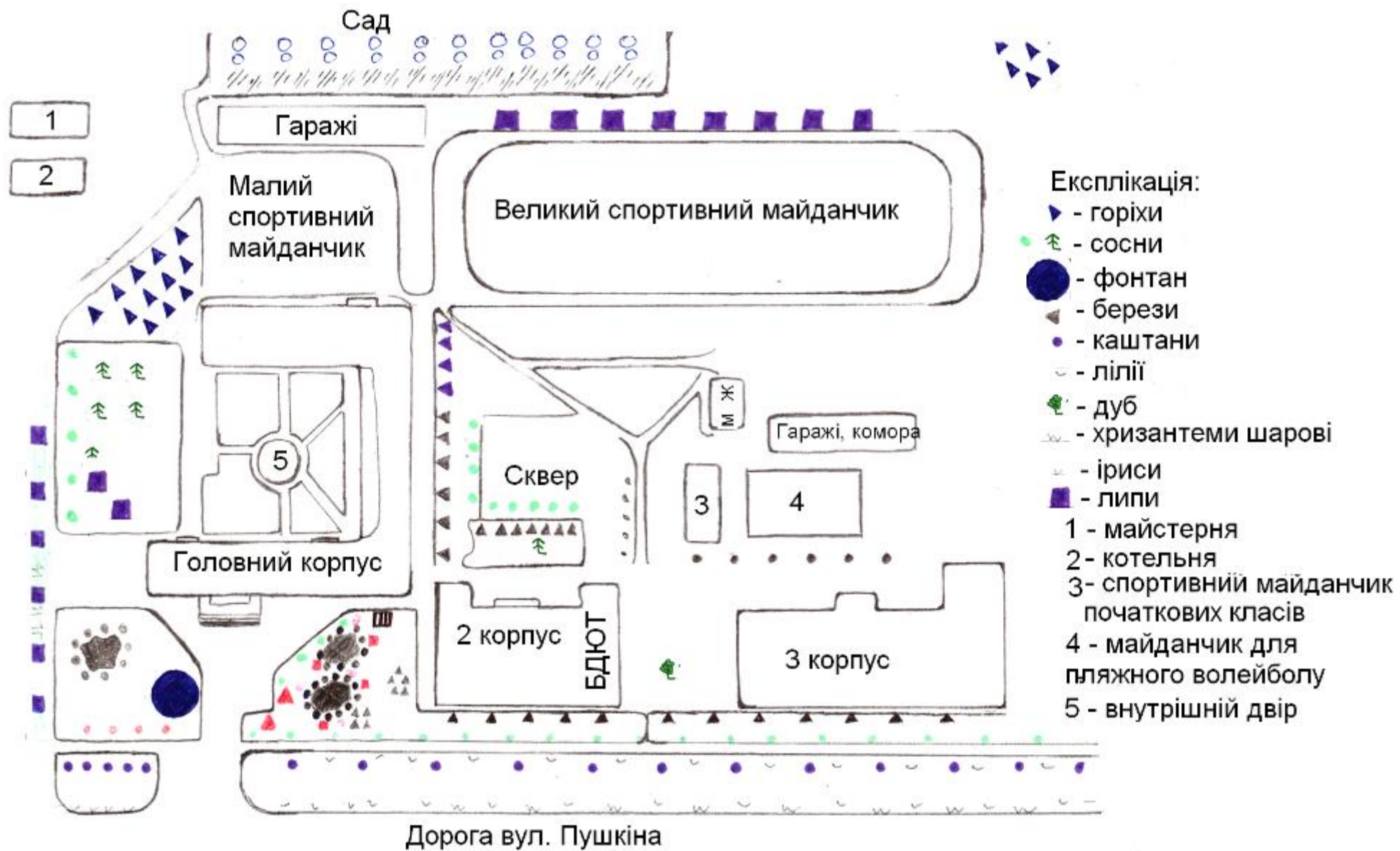

Рис. А.2 – Схема школи

Рис. А.3 – Майданчик для пляжного волейболу

Рис. А.4 – Головний спортивний майданчик

Рис. А.5 – Малий спортивний майданчик
ДОДАТОК Б

Рис. Б.1 – Внутрішній двір захищений з трьох сторін стінами головної будівлі

Рис. Б.2 – Школка

Рис. Б.3 – Саджанці липи, ялівця татарського, ялівця козацького, туї західної

Рис. Б.4 – Саджанці туї шаровидної, самшита, ведмежого горіха, верби звичайної

ДОДАТОК В

Рис. В.1 – Парник

РАЗМНОЖЕНИЕ ЧЕРЕНКАМИ

Черенкование в открытый грунт осенью

Большинство деревьев и кустарников размножают черенками — легче всего укоренить одревесневшие черенки при посадке их осенью в открытый грунт. К сожалению, редкие растения чаще размножают летним черенкованием в холодном парнике.

Лучшее время: Ноябрь

Примеры:

Аукуба
Бирючина
Бобовник
Будлея
Бузина

Вейгела
Дейция
Жасмин
Жимолость
Ива

Кизил
Керрия
Лапчатка
Самшит
Смородина

Снежнаягодник
Спирея
Тополь
Форсайтия
Чубушник

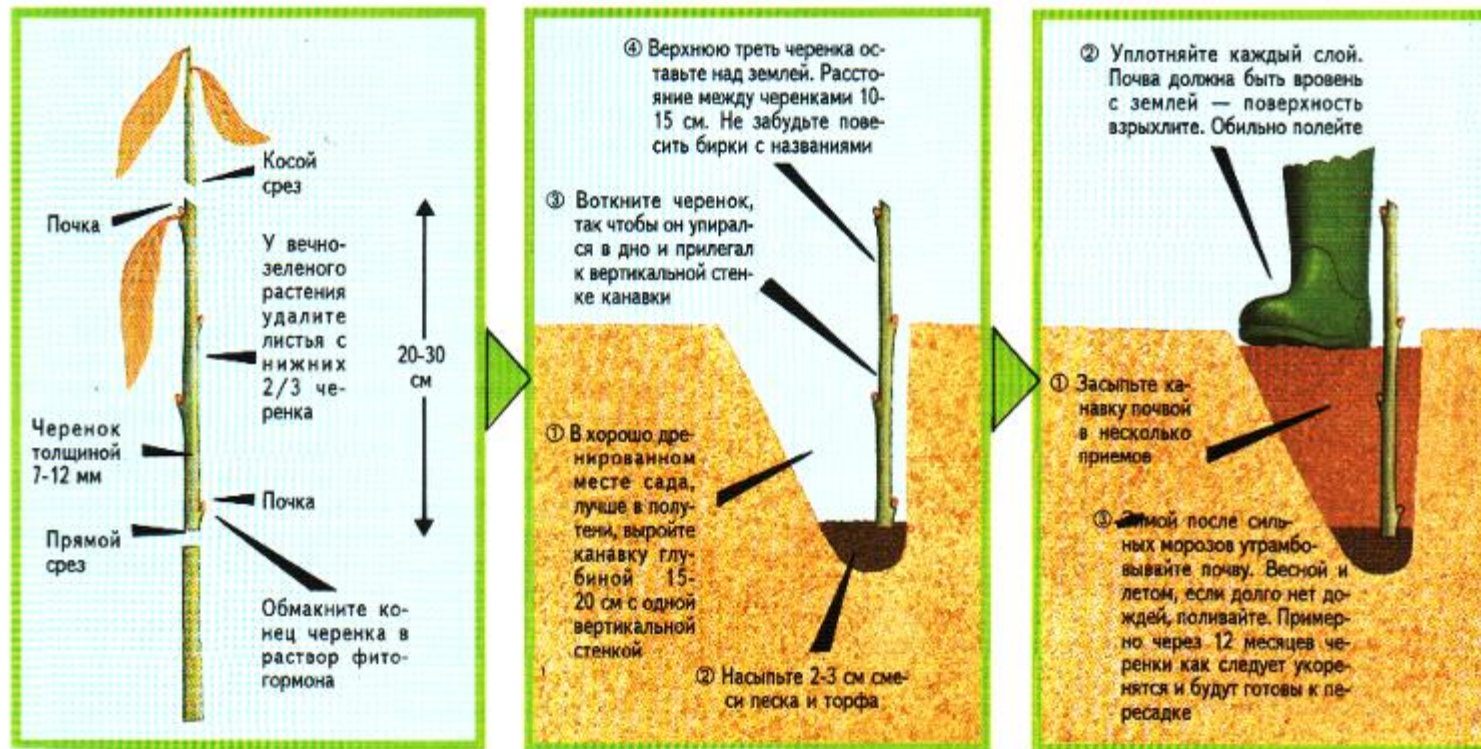

Рис. В.2 – Технологія вирощування розсади черенкуванням (взята з книги «Все о декоративных деревьях и кустарниках» Д-ра Д.Г. Хессайона)

ДОДАТОК Г

Рисунок Г.1 – Розміщення хвойних насаджень

ДОДАТОК Д

Рис. Д.1 – Вирощування розсади

Рис. Д.2 – Вирощування розсади

ДОДАТОК Е

Рис. Е.1 – Шкільний сад

Рис. Е.2 – Учні працюють в шкільному саду

Рис. Е.3 – Посадка жасмину

Рис. Е.4 - Випускники передають добрі традиції підростаючому поколінню: випускники разом з першокласниками закладають березово- хвойну алею.

ДОДАТОК Ж

Рис. Ж.1 – Газон

Рис. Ж.2 – Очиток Еверса і целозія грібенчаста

Рис. Ж.3 - Розарій

Рис. Ж.4 – Сальвія

Рис. Ж.5 – Дикий камінь

Рис. Ж.6 – Альпійська гірка №2

Рис. Ж.7 – Туя східна і туя шаровидна

Рис. Ж.8 – Ялівець козачий та ялівець китайський

Рис. Ж.9 - Хоста

Рис. Ж.10 – Юкка та кипарисовик

Рис. Ж.11 – Контейнери з хризантемами шаровими.

Рис. Ж.12 – Хризантеми шарові, дикий камінь з ялівцем козачим, берізками, газонна трава «ліліпут», сальвія, цинерарія.

Рис. Ж.13 – Зеленый клас

Рис. Ж.14 – тротуарна доріжка з насадженими обабіч хризантемами шаровидними, ліліями, нагідками

Рис. Ж.15 - старий клен з гніздом лелеки

Рис. Ж.16 – Ялини, сосни, черемха та берези

Рис. Ж.17 – Калина

Рис. Ж.18 – Віслюки з бричками

Рис. Ж.19 – Плямисті олені

ДОДАТОК 3

Рис. 3.1 – Будівництво водоспаду з водоймою. Укладання каналної плити під фундамент водоспаду.

Рис. 3.2 – Брили з граніту

Рис. 3.3 - Для оздоблення водойми використані, дикий камінь, валуни та галька. Одночасно зроблені ніші для квітів.

Рис. Ж.4 - Водоспад спланований у вигляді кількох каскадів. Для очищення води й запобіганню її озеленення облаштовано природний фільтр.
ДОДАТОК К

Рис. К.1 – при облаштування гірки № 1 дикий камінь розмістили по спіралі

Рис. К.2.1 - Підбір рослин здійснювався відповідно різних термінів вегетації, кольорової гамми, форми.

Рис. К.2.2 - Підбір рослин здійснювався відповідно різних термінів вегетації, кольорової гамми, форми.

Рис. К.3 - Для облаштування гірки № 2 перевага надана кущам та трав'янистим рослинам

ДОДАТОК Л

Рис. Л.1 – Клумба № 1

Рис. Л.2 – Клумба № 2

Рис. 9.3 – Сквер (літо)

Рис. Л.4 – Сквер (осінь)

Рис. Л.5 – Клумба № 3

Рис. Л.6 – Клумба № 4